

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

NGÔ THẢO

Văn học về người lính

NGHIÊN CỨU PHÊ BÌNH

Đời người, đời văn

PHÊ BÌNH TIỂU LUẬN

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

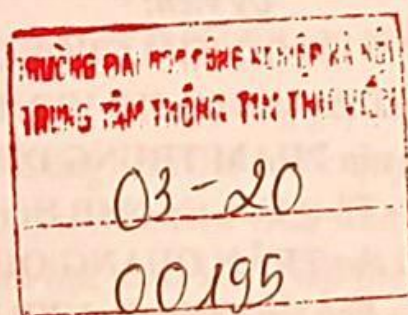
NGÔ THẢO

Văn học về người lính

NGHIÊN CỨU PHÊ BÌNH

Đời người, đời văn

PHÊ BÌNH TIỂU LUẬN

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà Văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án “Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước” (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

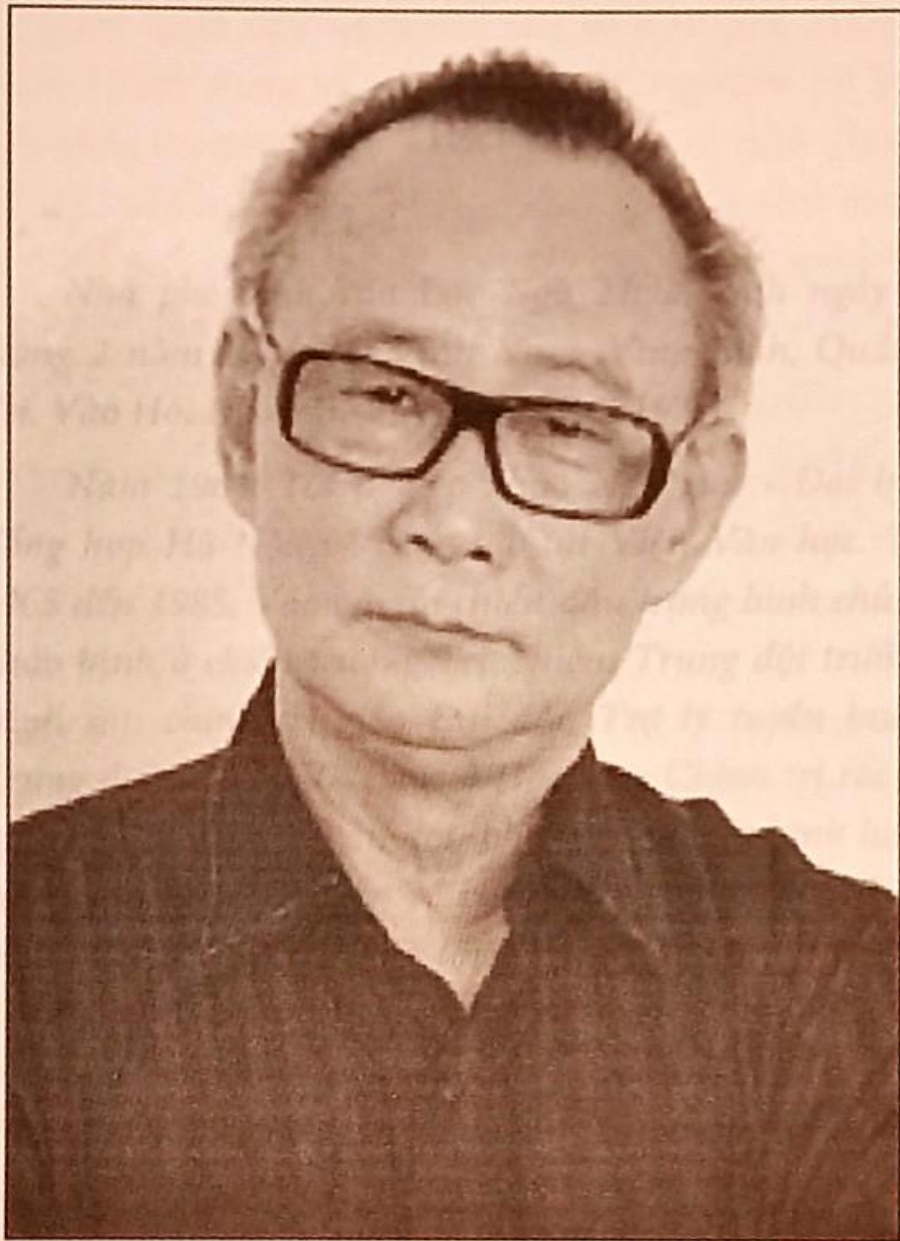
Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: "Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước". Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà Văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà văn

NGÔ THẢO

TIỂU SỬ

Nhà phê bình văn học Ngô Thảo, sinh ngày 9 tháng 2 năm 1941, tại Vĩnh Nam, Vĩnh Linh, Quảng Trị. Vào Hội Nhà văn Việt Nam năm 1977.

Năm 1964: Tốt nghiệp khoa Ngữ văn - Đại học Tổng hợp Hà Nội, về công tác tại Viện Văn học. Từ 1965 đến 1985: Vào bộ đội chiến đấu trong binh chủng pháo binh ở chiến trường Trị Thiên. Trung đội trưởng trinh sát, chính trị viên Đại đội, Trợ lý tuyên huấn Trung đoàn 368. 1971, học ở Học viện Chính trị rồi về tạp chí Văn nghệ Quân đội, phụ trách phần bình luận văn nghệ. 1986: chuyển về Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam. Từ 1994-2004: Phó tổng thư ký thường trực Hội khóa 4 và 5. Đảng ủy viên khối cơ quan Trung ương về công tác tư tưởng, ủy viên Đảng Đoàn Hội. Từ 2001 kiêm thêm Tổng biên tập Tạp chí Sân khấu, Giám đốc Nxb Sân khấu, về hưu 2005.

TÁC PHẨM ĐÃ XUẤT BẢN:

Phê bình tiểu luận: *Từ cuộc đời chiến sĩ* (1978); *Nhà văn viết về nghệ văn* (biên soạn, 1980); *Năm tháng chưa xa* (sưu tầm, biên soạn, 1985); *Một tài năng một đời người* (viết chung, 1988); *Toàn tập*

Nguyễn Ngọc Tấn - Nguyễn Thi (sưu tầm, tuyển chọn, 1996); Như cuộc đời (1995); Đời người - đời văn (2000); Văn học với đời sống - Đời sống văn học (2000); Mấy vấn đề của sân khấu Việt Nam trong cơ chế thị trường (2000); Văn học về người lính (2002-2003). Mây bay về núi (2007); Thao thức với phần đời chiến trận (2009); Tiểu luận phê bình văn học (2010); Dĩ vãng phía trước (2010); Thư chiến trường (2014); Ngoài ra còn một số công trình in chung khác.

GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC:

Giải thưởng tác phẩm năm 1995 của Hội nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam (tác phẩm Như cuộc đời). Giải thưởng của Hội Nhà văn Việt Nam năm 2002 (tác phẩm Văn học về người lính). Giải thưởng của Hội Nhà văn Hà Nội năm 2012 và Bộ Quốc phòng năm 2014 (tác phẩm Dĩ vãng phía trước); Giải thưởng Nhà nước về Văn học Nghệ thuật năm 2012.

VĂN HỌC VÀ NGƯỜI LÍNH

Nghiên cứu phê bình

MẤY LỜI VÀO SÁCH

Nơi tôi sinh - vĩ tuyến 17 - đã quyết định đường đời của tôi. Cha tôi là người tham gia lập Chi bộ Cộng sản đầu tiên ở huyện Vĩnh Linh. Phần mộ của Người giờ đặt ở hàng đầu trong nghĩa trang liệt sĩ huyện Vĩnh Linh. Hai người em trai của Người hy sinh, bà nội tôi thành Bà mẹ Việt Nam anh hùng. Bà còn có bốn người con là lão thành cách mạng.

Tốt nghiệp khóa V khoa Ngữ văn trường Đại học Tổng hợp Hà Nội 1964, với bằng khen của Bộ trưởng Giáo dục Nguyễn Văn Huyên, tôi đã chọn con đường binh nghiệp không một chút do dự, sau nửa năm về Viện Văn học.

1965-1966. Lần lượt trải qua binh nhì - anh nuôi, tiếp phẩm, binh nhất trình sát pháo binh một đơn vị cối 120 của Trung đoàn 38, Sư đoàn Quân Tiên Phong.

1967, tham gia bắn biển ở mặt trận 2X Quảng Xương, Thanh Hóa. Pháo Đ74 có tầm bắn xa 30km phối thuộc với tên lửa SAM 2 cải tiến, tôi làm Trung đội trưởng chỉ huy. Tổng tấn công Mậu Thân 1968, đơn vị vào chiến trường bằng pháo Đ74 do xe xích ATL và ATC của Nga kéo. Một

bộ phận bị thương vong ngay trên đường hành quân. Nhưng năm 1969, khi chống phản công ở vùng rừng miền Tây Trị Thiên lại sử dụng ĐKB trong đội hình Trung đoàn 675B rồi Trung đoàn 368.

Chuẩn bị xong phần tử bắn cho chiến dịch Đường 9 Nam Lào, tôi được cử đi học ở Học viện Chính trị.

Đầu 1972 về làm biên tập viên Tạp chí Văn nghệ Quân đội.

Năm 1976, sau giải phóng, được phong quân hàm một cấp, một lần với mấy bạn học cùng trường cùng khoa sau vài ba khóa, nhập ngũ tháng 4 năm 1975.

Gần 15 năm ở Tạp chí Văn nghệ Quân đội, tôi đã cố gắng học hỏi, để có thể làm tròn trách nhiệm của một biên tập viên phần bình luận văn nghệ vào một thời kỳ không đơn giản.

Nhưng, may mắn cho tôi được sống, tiếp xúc, gần gũi các bậc đàn anh trong Văn nghệ Quân đội vào thời điểm sáng tác sung sức nhất của họ.

Những gì đã biết, tôi đã ghi nhận trong các bài viết của mình đăng ở nhiều báo lúc bấy giờ. Tập hợp trong tập sách này là một phần suy nghĩ, nhận thức về văn học để tài chiến tranh và lực lượng vũ trang nhìn từ góc độ một người lính.

Khi in lại, tôi không sửa chữa, bởi vì tôi nghĩ, người ta chỉ có thể sửa nắn những việc định làm, chưa làm. Người trung thực không tô điểm lại quá khứ.

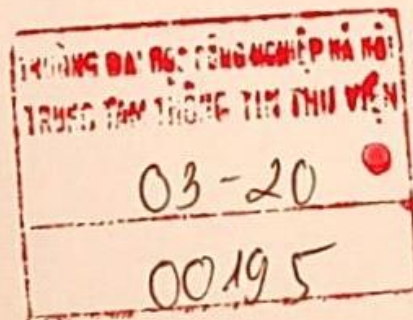
TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

Nếu đọc tập sách này, đồng đội tôi ở mặt trận và bạn đọc hôm nay tìm thấy những kỷ niệm của một người buộc phải cầm súng trước khi cầm bút, lúc đất nước có chiến tranh, gặp lại những suy luận không được uyển chuyển, mềm mại, thì cả hai phía tôi đã trung thực với tôi, với các đồng đội của tôi.

Cuộc chiến tranh đã qua đi hơn 25 năm rồi, tổng kết thành tựu và kinh nghiệm văn học về đề tài chiến tranh và lực lượng vũ trang là một công việc lớn, cần công sức của nhiều người. Tập sách này hy vọng sẽ góp tiếng nói một người lính trong đề tài quan trọng đó.

Hà Nội, tháng 9 năm 2001

Tác giả

MỤC LỤC

- Lời Nhà xuất bản	7
- Tiểu sử	11
VĂN HỌC VỀ NGƯỜI LÍNH	13
- Mấy lời vào sách	15
- Phần 1	19
- Ghi nhận sơ bộ về nhân vật chiến sĩ trong văn xuôi (1954-1974)	20
- Người chiến sĩ chống Mỹ trong văn học	56
- Trong cuộc hành quân gian lao và vĩ đại	75
- Mấy suy nghĩ về truyện anh hùng	94
- Kỷ niệm trong cuộc đời chiến sĩ	109
- Cho hôm nay và cho mai sau	127
- Mấy bài học thiết thực từ một chặng đường văn học	148
- Nhìn lại các tác phẩm viết về chiến tranh và quân đội	185

- Góp bàn về sáng tác đề tài chiến tranh và lực lượng vũ trang sau chiến tranh	214
- Phần 2	269
- Từ một ít truyện ngắn	270
- Về truyện ngắn Lê Lựu	287
- Dấu chân người lính của Nguyễn Minh Châu	304
- Người mặt đất trong Vùng trời	317
- Một phác thảo chân dung chiến sĩ	329
- Dưới đám mây màu cánh trạc và Người nữ du kích anh hùng	339
- Sao mai và một số vấn đề của tiểu thuyết	353
- Đất và người Trị Thiên qua Thôn trên đường	366
- Nghĩ về giá trị một sáng tác kịp thời nhân dịp Tháng Ba ở Tây Nguyên	375
- Nguyễn Ngọc Tấn - Nguyễn Thi	391
- Một số tác phẩm mới của Nguyễn Minh Châu	427
- Thanh Tịnh - Trọn một đời chiến sĩ	438

- Nguyễn Ngọc - Nhà văn chiến sĩ 445
- Nguyễn Khải - Người viết cho hôm nay 460
- ĐỜI NGƯỜI ĐỜI VĂN 473**
- Mở đầu 475
- Trần Đăng - Người văn nghệ binh thứ nhất 477
ngã xuống trên chiến trường
- Thôi Hữu - Một nhân cách đặc biệt của làng 484
báo - làng văn
- Thâm Tâm - Nhà thơ chiến sĩ 492
- Thúc Tề - Đoạn kết tiểu sử một nhà thơ 507
- Nguyễn Đình Lạp và đội ngũ người viết văn 511
trong quân đội
- Nguyễn Đình Lạp - Duyên đầu của tôi với 523
nghiên cứu văn học
- Nguyễn Huy Tưởng - Nhìn qua nhật ký 533
- Nguyễn Bính - Người chân đất đi vào tương lai 540
- Nguyễn Ngọc Tấn - Nguyễn Thi - Một gương mặt 549
đẹp trong văn học Việt Nam hiện đại
- Nguyễn Thi - Đời và văn 569
- Công phu học hỏi ngôn ngữ của Nguyễn Thi 582

- Dương Thị Xuân Quý – Với Hoa rừng	592
- Chu Cẩm Phong trên Mặt biển – Mặt trận	604
- Nguyên Hồng – Tấm gương sáng của một nhà văn	610
- Nhớ về buổi ra đi của nhà văn Nguyên Hồng	621
- Đặng Thai Mai – 80 năm trên đường học tập và nghiên cứu	627
- Nhà thơ Xuân Diệu ra đi	636
- Đã có một người mang tên Nguyễn Tuân	648
- Thanh Tịnh – Một cuộc đời nghệ sĩ – chiến sĩ trọn vẹn	659
- Nhị Ca – Với gương mặt còn lại	667
- Dọc đường văn học	675
- Định Nguyễn ơi, giá mà...	680
- Chỉ đến cái chết của... Phùng Khắc Bắc	685
- Lưu Quang Vũ vẫn còn...	689
- Đọc mấy tác phẩm của Nguyễn Minh Châu	695
- Nguyễn Minh Châu trên giường bệnh	707
- Nguyễn Minh Châu trong mạch văn Nghệ Tĩnh	719
- Nguyên Ngọc – Nhà văn chiến sĩ	727
- Nguyễn Khải – Người viết cho hôm nay	744
- Người lao động cần mẫn	758
- Chị đừng đi,...	766